

Kiss László

NEGYVEN

Sokáig törtem a fejem, előálljak-e az alábbi történettel, s nem kockáztatom-e írói reputációm a különféle baráti társaságaimban már sokszor fölidézett nap sokkoló eseményeinek ilyen formában történő közzétételével. Hónapokig rágódtam, nem vágom-e túlságosan nagy fába a fejszém, nem mutatkozom-e különösen érzékenynek, s kálváriám megismerésével hálás és hűséges olvasóközönségem nem fogja-e úgy érezni, hogy kedves szerzője voltaképpen egy nyafka díszpinty, melynek panaszai nemhogy nem méltók a figyelemre, de szerencsésebb őt és kiadványait a jövőben messzire elkerülni. Hosszú heteken át marcangoltam önmagam, tipródtam és tusakodtam, érveket hoztam föl, és ugyanekkor érveket vetettem sutba, őrlődtem és emésztődtem, mígnem a bennem egyre türelmetlenebbül mocorgó aggályokat szinte egy csapásra legyűrte a magától értődőnek tetsző, de korántsem természetes fölismerés, miszerint irigylésre legkevésbé sem méltó históriám talán okulásul szolgálhat mások számára, tekintetbe véve, hogy nem csupán a következő, de az ezt követő esztendőkből is sokan lesznek negyvenévesek.

Mindjárt az elején leszögezem, hogy eszem ágában sincs zsákbamacskát árulni: tavaly magam is betöltöttem ezt az életkort, tapasztalataim tehát nagyon is valóságosak, az ezekre vonatkozó kételyekkel nem áll módomban sem itt, sem másutt foglalkozni.

Abban alighanem valamennyien egyetértünk, hogy minden születésnap páratlan emlék, minden életkor tiszteletre méltó, de az úgynevezett kerek évfordulók megünneplése mindennél különösebb súllyal esik a latba. Magam a tizedik évem születésnapjéről nem őrök emléket, még csak fotó formájában sem, de ismerve édesanyám elszántságát, aki gyermekeinek kényelménél és boldogságánál soha semmit nem tartott fontosabbnak, nincs kétségem afelől, hogy legkisebb fiának szülinapi partija nem hagyott kívánnivalót maga után. Huszadik életévem égboltján kitörölhetetlenül ott ragyog első igaz szerelmem napforró csókjának, valamint féltve őrzött ártatlanságom ügyetlenke-

désektől kísért elvesztésének sosem felejthető emléke, melyről sokak által ismert prózáimban a kellő poétikai fogások alkalmazásával nem egyszer számot adtam, s melynek földidézésétől ezúttal, kellő reflektált-ság híján, eltekintenék. Harmincadik születésnapomra valóságos *eventet* esz-kábáltak össze barátaim, a hétvégi telkünk kertjében sora-kozó tujákra aggatott lampionok fényét a mai napig becses mementó-ként őrzöm, s a jöttömre fölcsendülő könnyűzenei taktusok is fülemben csengenek, hasonlóan a tapshoz, mely a – megszámloltam, tényleg – harminc gyertya egy szuszra történő elfújását követte. Mintegy szél-jegyzet gyanánt írom ide, hogy ez emlékezetes összejövétel szervezőit semmivel nem vádolom, abból, ami ezután következett, semmit nem rovak föl nekik, s továbbra is a barátaimnak tekintem őket.

Nem akarok olyannak tűnni, aki akár keveset is, de ad a meg-mondóemberek szavára, mi több, eszmélésem óta iparkodom messzire elkerülni a közérzület e kéretlen hordószónokait, de miután negyvene-dik évfordulóm közeledtével számot kellett vetnem bizonyos fájdalma-kkal, kénytelen voltam elgondolkozni az életközépi válság egyesek szerint kizárólag lelki természetű fogalmán. Koronával ellátott bal alsó órlőfogam hónapokon át jelentkező rakoncátlankodását összefüggésbe hozni vele kezdettől fogva szinten alulinak tetszett, amit az a tény sem másíthat meg, hogy az eleinte lágy lüktetést föl-váltó, rendszeres időközönként, de annál váratlanabbul érkező túsúrásszerű fájdalom, mely végül ólmos nehézségű tompa zsibbadássá nőtte ki magát, és arcom látványos földagadásával járt, utóbb orvoshoz kényszerített. A sors keserű tréfájának tudtam be, hogy ez közvetlenül a negyvenedik születésnapom előtti reggelen történt.

Ami a tisztálkodásom illeti, nem érheti szó a ház elejét, környezetem bizonyos tagjai kényszeres higiénia-t emlegetnek, ha életvitelem szóba kerül. Noha fogaimat sem hanyagoltam el soha, valamilyen rejtélyes oknál fogva lényegesen több időt töltöttem fogászaton, mint amennyit érzésem szerint megérdemeltem volna. Az évek során megszerzett rutinom alapvetően hozzásegített ahhoz, hogy megszületésem negyve-nedik évfordulója előtt pontosan egy nappal is derűsen üljek be a fogorvosi székbe, ám illúzióim pillanatokon belül szertefoszlottak. *Nota bene*, sem gyorsaságban, sem szakszerűségben nem szenvedtünk hiányt, doktorom a rá jellemző lendülettel és precizitással látott

munkához, ám hiába vetette láthatóan és föltűnően latba minden szaktudását, nem mutatkozott esély a rakoncátlankodó fog megmentésére. Előbb – kedélyesen anekdotázva –, mintha csak perecért nyúlna, letörte helyéről a hónapok alatt használhatatlanra roncsolódott koronadarabot, majd – ugyanúgy kedélyesen, de ekkor már alighanem előtte is világossá vált: eredménytelenül anekdotázva – egy korszerűnek látszó fogóval éles csontocskát tekert ki vérző ínyemből, egykor ép fogam ijesztően formátlan maradékát. Azelőtt ifjúkoromban szabadtam meg hasonló körülmények között egy mérges góc megtámadta jobb alsó őrlőmtől, de emlékeim sajnos megfakultak, mi a teendő ilyen esetben. Orvosom, mint aki olvas gondolataimban, elköszönéskor jó szándékúan figyelmeztetett, hogy tartózkodjam a tejes jellegű italok fogyasztásától, se kakaó, se kefir, én azonban, aki óvodás korom óta kérlelhetetlen rajongója vagyok az ízesített joghurtoknak, bizván szerveztem megértésében, egyszersmind azonnali regenerálódó képességében, nem egészen fogadtam meg építő jellegű tanácsait, minek nyomán másnap, negyvenedik születésnapom délutánján, miután az éjszakai alvás csaknem teljes hiányától, különösen azonban az elviselhetetlenségig fokozódó alsó állkapcsi fájdalmak inkvizíciós dühétől elgyötörtén bezsebeltem két lelkendező sms-t, melyek szellemes tanúsága szerint egy nappal közelebb kerültem halálom pillanatához, megint a várószobájában találtam magam. Ő, ahogy tanára fogadja a csínytevésen ért diákokat, némiképp bosszankodva, de megszokottnak mondható jovialitásával nyomban munkához látott, s a berobbant sebet felnyitván és kitakarítván úgy vett tőlem búcsút, mint aki jó ideig nem óhajt találkozni velem. Vágyában osztozni kényszerültem vele, de nem túlzok, ha azt állítom, ez a beavatkozás volt az első igazi ajándékom aznap. Helyzetem érezhetően javult, de messze nem volt rózsás. Fogágyam megérezte újbóli föltárását, és nem volt hálás érte, erős fájdalmaimon pedig az esztétikai vonatkozások sem segítettek, amelyeken elsősorban könnyekig összeszűkült szemem és habos vérváladékot termelő szám értem, melyből kétségeket ébresztő igyekezettel kandikált ki a seb kráterébe gyömöszölt tampon egy apró darabja. Groteszk állapottal és helyzetemmel magyarázom, hogy a beavatkozást követően nem egyből hazaindultam, hanem a gázfröccs lendületével a városszéli erdő felé vettem az irányt, ahol egy kiszáradt kanálismeder-

hez lehúzódva, mint a megvert és száműzött kutya, senkitől sem zavartatva nyalogathattam sebeimet. Sebeim nyalogatása annyit tett, hogy a környék faunájának nagyobb örömére skandináv techno zenében mélyedtem el, addig nyomkodva lejátszóm hangerőszabályozójának *plusz* gombját, ameddig nem szégyelltem. A közel háromnegyed órán át tartó multikulturális kúra meghozta az eredményét, s volt ugyan még egy köröm a szülői ház irányába, de örületes fájdalom csillapodásával máris bizsergetni kezdett a tudat, hogy három nappal korábbi, hexameterben írott bravúros invitációt is magában foglaló levele szerint egy jólelkű kollégám sütögetős kerti partit szervez a tiszteletemre.

Drága édesanyám és édesapám türelmesen és megértően fogadták az állapotomban beállott változásokat, úgy örlőfogam s vele a magam kálváriáját, mint életkorom megváltozását, és legőszintébb jókívánságokkal bocsátottak útnak, egyben hangot adva reményüknek is, hogy a szerencsétlen körülmények ellenére munkatársaim méltó ünneplésben részesítenek, s olyan estém lesz, amelyet szeretnék.

A nagyerejű csend, mely figyelmes kollégám házához érve fogadott, nem csupán gyanús volt, de fölöttébb jóleső is. Fel voltam ugyan készülve valami meglepetésre, például nem csodálkoztam volna, ha belépve a kertkapun kedvenc zenekarom dalai szólalnak meg, de hogy az amerikai filmekből ismerős villanyfelkapcsolós, ovációval kísért üdvözlésre számíthatok, tényleg csak legmerészebb álmaimban szerepelt. Minek is tagadnám, a cégnél a kedveltebb munkatársak közé tartozom, ügyfeleink elégedettségi kérdőíveit böngészve melegség tölti el szívem, valahányszor a nevem melletti mutatókat látom, melyek kivétel nélkül kilencven százalék fölötti szinten állnak, volt tehát okom várni az unikális csattanót. Azonban a tornácra lépve megdöbbenő látvány fogadott. Feri kollégám kertjében mindösszesen ketten tartózkodtak, a házigazda és Attila nevű munkatársunk, aki arcán olyan rémülettel pattant föl a szalonnasütőhely melletti rönkről, mint akit az anyja halálával üdvözölnek. Hamarjában az is kiderült, hogy Feri görcsös fintorát is jól értelmeztem, hármunkon kívül az égvilágon senki nem tartózkodott a házban, de volt egy pillanat, amelyben azt gondoltam, az utcában sem. Lufi vagy lampionok sehol, a sarokba állított kazettás magnó körzeti rádióállomása, véletlenszerű lejátszásra állítva,

halkan és közönyösen szórta a korszerű diszkóslágereket, amelyeket a technika erejének dacára is elnyomott a tücskök semmi mással össze nem téveszthető kórusa. Kedves meglepetésük akarva-akaratlan, bár feltételezem, inkább akarva, felejthetetlen ötletességgel szimbolizálta megbonthatatlan barátságunkat, és a mai napig igazán hálás vagyok érte. Feri a kedves barátok mimelt ügyetlenkedését idéző sutasággal egy sebességkorlátozó közlekedési táblát varázsolt elő a nyársak mellől, *negyven*, majd egymás ölegetése közben elárulta, hogy eredetileg egy STOP feliratú táblában gondolkodtak, melynek kapcsán nem mertem rákérdezni, jól értem-e a kézbesítetlenül maradt üzenetet, de olyan sajnós nem volt raktáron, lopni meg nem akartak. A tábla fehér felületén két sötét filccel rótt szignó volt látható, ezek közül az egyiket, noha jól ismertem tulajdonosát, nem tudtam kiolvasni. Ajándékom emiatt egészében úgy festett, mintha telibe szarta volna egy madár, de nem mutatkozhattam sem hálátlannak, sem csalódottnak, és őszintén szólva örültem, hogy Feri partit rendezett a kedvemért. Utóbb bevallhatom, kisebb csalódás csupán akkor ért, amikor huszonhárom perccel érkezésem után engedtek újból kocsiba szállni, anélkül, hogy visszakérték volna a táblát, hogy hiányzó barátaink is ráfirkantsák nevüket, valamint hogy rákérdeztek volna, miért fityeg egy gézlap a számból.

A mintegy tizenkét perces út hazafelé csöndben telt, nem nyomtam nagyon a gázt, és zenét sem kapcsoltam. Bizonyos megnyugvással vettem tudomásul, hogy megszűnt a fogam helyén a fájdalom, és alig vártam, hogy az augusztus végi hús estével szemben szobám melegében ráncba szedhessem magam, mielőtt elnyom a jótékony álmom.

Az igazán nagy meglepetés azonban csak ekkor fogadott. Bekapcsolva céges laptopom, mindjárt a legnagyobb közösségi oldal nevét ütöttem be a címsorba, ahol üzenetek garmadája várt rám. Szerénységem tiltja, hogy visszaélve bizalmukkal és türelmükkel, életem emlékezetes pillanataival traktáljam ismerőseimet, vagy ünnepeletsem magam velük, mi több, kifejezetten taszít a sok önelégült palimadár, aki rendre szembejön velem a szóban forgó honlap különféle szegmensein, de valamilyen oknál fogva, meglehet, véletlenül, születésnapomat is megadtam egykor, a regisztráció során, arra azonban nincs mentésem, hogy utóbb elfelejtettem törölni. Számtalan jókívánság érkezett

az üzenőfalamba, hol animált, hol szöveges formában, exkluzív pezsgőspalackot ábrázoló fotótól kezdve versekből származó bölcs idézeten át mulatságosabbnál mulatságosabb videóig. Hogy mégsem voltam elégedett, egyedül annak tudható be, hogy kiadóm, melynek könyveim sikerét és széles olvasótáborom köszönhetem, s mely ugyanígy sokkal tartozik nekem, mint alapos, regényeit megterhelő munkája mellett is megbízhatón, a szerződésekben előírt határidőre legfőljebb hat, esetleg hét elütéssel vagy stilisztikai hibával szállító szerzőjének, kiadóm, mely, ezt tapasztalatból mondom, hiszen nap mint nap alkalmam nyílik szembesülni a kétségbeejtő igyekezettel, minden, a szerkesztőséghez tartozó, nálam lényegesen alacsonyabb színvonalon, olykor egyenesen csapnivalóan dolgozó kutyaütő születésnapját számon tartja, és nagy lélegzetű, bizalmaskodó üzenetben laudálja *kedves* szerzőit, kiadóm, ahogy közös barátságunk kezdete óta minden egyes esztendőben, ezúttal is elmulasztott köszönteni. Ez fájt, ezt a csapást még most, majdnem egy év leforgása alatt sem tudtam teljesen kiheverni. Egy foghúzás nem a világ, és ha kell, sült szalonna nélkül is elalszom, de a kiadói figyelem hiánya minden tűznél emésztőbb, és arra figyelmezteti az embert, hogy senki sem nélkülözhetetlen.

Fogalmazványom bevezetőjében föltártam borzasztó gyötrelmeim, átkozott vívódásaim, melyek kivétel nélkül hátráltattak élményeim szavakba öntésében, s felelősek voltak számtalan átvirrasztott éjszakámért. Most, hogy tisztábban látok, némiképp megkönnyebbülve bevallhatom, el kellett végeznem ezt a munkát, föl kellett tennem a pontot az *i*-re. A színét vesztett – és csak itthon, akkori megérkezésemet követően vettem észre –, műanyag sebességkorlátozó táblát dolgozószobám komódjának felső fiókjában őrzöm, készen, hogy akárki fölvezethesse rá a nevét; hanem ami kedélyem határozott javulásának legfőbb tényezője, hogy nem csupán lelki értelemben, de fiziológiai szemszögből nézve is kedvező változás előtt állok, amennyiben fogászom holnap, még negyvenegyedik születésnapom előtt fölteszi a hónapok óta ígért koronát a bal felső őrlőmre. A bizalom, részemről, megvan.